בז א ב מיי פ"ג מהלי אישום :ה"ע סימן כו סעיף ב בח ג מיי׳ שם הל"ו טוש"ע שם סעי' ג: שם סעי' ג: במ ד מיי שם הל"ו טוש"ע :ז מעי׳ ב ל ה מיי׳ שם הלכה ו טוש״ע :סעי׳ ג בהג״ה מערי ג כאג א. לא ר מייי שם הלייח ופ״א מהלי גירושין הלי״א סמג עשין מח טוש"ע שם סעי׳ א וסי׳ קלו סעי׳ ב: לב ז מיי׳ פ״ג מהל׳ אישות הל"ו סמג שם טוש"ע שם סימן כז סערי ג: לג ח מיי שם הלייח ופ״א מהלי גירושין הלי״א סמג שם טוש"ע אה"ע סי כו סעי

עין משפם

נר מצוה

ט פוש"ע מהי"ע סי" כו ספ א וסיי קלו סעיי ב: ט פוש"ע שם סיי מט סעיי וסי׳ קנד בסדר הגט סעי׳ א בהגה וסעי׳ קא]: לד י מיי׳ פ״א מהל׳ גירושין הל"ד סמג שם טוש"ע אה"ע סי קלו סעי ד:

תום' ר"י הזקן הרי את אשתי. שקדשה בכסף

ואמר לה כך והיא מכרת ומבינה כונת הלשון, דאי לאו מבינה לאו כלום הוא. אי נמי שהיה מדבר עמה על עסקי קדושיה שאע״פ שאינה מבינה הרי נתרצית ואע"פ שלא אמר לה כלום דיו. ואם קדשה בשטר מיירי שכתב לה כך. מיוחדת. לשון והיו לבשר אחד [בראשית ב, כד]. מיועדת. [לשון] אשר לא יעדה ושמות כא. חו. לו עזר כנגדו [בראשית ב, יחן צלטחי מנורחי חחחי [לשון] ויבן את הצלע ויסגור תחתינה [שם פסוק . כא]. עצורתי, כלומר נאספת לשון אשה עצורה לנו ןש"א כא, ו] דההוא ר"ל מנועה ממנו. תפושתי. לשון לא נתפשה [במדבר ה, יג], או ר"ל נתפסת עמי בבית. כי יקח. אלמא 🗷 לשון קדושין. ואידך תבעי, והוי מקודשת. [שכן ביהודה קורין לארוסה] חרופה. אלמא לשון ארוסין הוא. רובא דעלמא. וליכא למימר דאי הוה רובא במיעוט אם אינו שם לשון קדושין, שהרי אף אם אומרת שדעתה שהלשון אמר לה לשם קדושין הם העדים אינם מבינים הלשוז והוו להו כמקדש בלא עדים שהרי אין הדבר ברור לעדים מצד מה שראו ושמעו אלא מצד מה שהם אומרים שכוונו לקדושין. אלא ה״ק ה[י]כי עריד מימרא חלומה והחוי ברוב העולם שמבינים הלשון. [יהודה] ועוד לקרא. הואיל וסבירא לך דקרא לשון קדושין, מה לנו להביא סיוע מלשוז יהודה. אלא ודאי קדושין הוא דלשון יחוד . כנענית . בעלמא. דבשפחה תופסין בה, אלא ביהודה קאמר דהואיל וכלשונם הוא ומכרת שלשם קדושין אמר לה כך, הילכך זאת השיטה אליבא דר׳ ישמעאל דסבירא ודן די יהוי ליכי מינאי הוא גופו של גט ופליגי רבנן א עליה ושמואל סבר כרבנן ב וי"ל דהרי את מקודשת ולא אמר לי לא משמע כלל דמקודשת לי קאמר דאדם עשוי לקדש אשה לחבירו וידים שאין מוכיחות כלל כי הני ודאי קאמר שמואל לא הויין ידיסג אבל בהאי

דנדרים הוו מוכיחות טפי וכן ההוא דכותב טופסי גיטין מי הוו מוכיחות דאין אדם מגרש אשת חבירו אך בריש מסכת נזיר (דף ב:)0 יש ספרים דגרסי האומר אהא ה"ז נזיר אמר שמואל והוא שהיה מיר עובר לפניו וקא אמר לימא דקסבר שמואל ידים שאין מוכיחות לא הויין ידים אין ד מש"הם כי נזיר עובר לפניו הוי ידים מוכיחות ומהני אבל אין נזיר עובר לפניו הוי ידים שאין מוכיחות ולא מהני ואית ספרים דגרסי לימא הסבר שמואל ידים שאין מוכיחות לא הויין ידים ומשני עובר לפניו הויין ידים שאין מוכיחות לכל הפחות אבל אין עובר לפניו אפילו שאין מוכיחות לא הויה:

עצורתי מהו. פי׳ נקונטרס לשון עלרת שתהא נאספת עמי בבית ורבותי מפרשים לשון כי אשה עלורה לנו ולא נהירא דההוא עלורה ממנו קאמר דהא אחימלך אמר לו לדוד אם נשמרו הנערים אך מאשה ודוד אהדר ליה אשה עלורה לנו והננו טהורים עכ"ל ור"י מיישב לישנא דקרא כפירוש רבותיו דה"פ כי אשה שהיתה אללנו מתמול שלשום היה זהי אבל עכשיו אנחנו טהורים וניחא דכל אלו

הלשונות השתח לישנה דקרה": משום שנא' והיא שפחה נחרפת לאיש. וסבר דקרא מיירי בחליה שפחה וחליה בת חורין המאורסת לע"ע וכמ"ד בהשולח (גיטין דף מג.) דקידושין תופסין בה: שבן ביהודה קורין לארוסה חרופה. ודוקם ביהודה אבל בעלמא לא דהסבר ש דבשפחה כנענית הכתוב מדבר שאין קידושין תופסין בה: לא יהא לו עםק עמהן. פי׳ בקונטרס לא יהא דיין בדבר שמא יתיר איסור ערוה וזהו עיוות שאינו יכול לתקן והר״ר עזריאל פי׳ שלא ידבר עם הנשים על עסקי קידושין לקדשם שפעמים שתהא מקודשת באמירתם או בנתינתם ולא יבין וקשה תינח בקידושין בגירושין מה בכך אם יסבור שאינה [מגורשת] ושמה חיכה למיחש לכהן מיהו לישנה דעמהן לא משמע הכי דאין אדם יכול ליתן גט אלא לאשתו ועוד דלקמן בפרקין (דף יג.) משמע שיש חשם איסור אשת איש דאמר וקשין לעולם מדור המבול ומיהו יש לומר דאיכא למיחש אם פשטה ידה וקבלה קידושין מאחרה: אפי' לא שמיע ליה ש. פירוש אדם שנתמנה אגיטין וקידושין לריכין אנו להודיעו הא דרב יהודה אמר שמואל שלא יכשל בה דשכיחה או דילמה ליכה למיחש לישני בחראי. דקאמר בהו אין כאן בית מיחוש בין דקידושין בין דגירושין: ליתנינהו כחדא. למה לי למיתני מקודשת מקודשת תרי זימני: מיוחדת. לשון והיו לבשר אחד (בראשית ב): מיועדת. לשון אשר לא יעדה (שמות כא) שהוא לשון קידושין באמה העבריה: עורסי נגדמי. לשון אעשה לו עזר כנגדו (בראשית

לישני בתראי קמ"ל הכא כתיב יכי יקח ולא

שיקח את עצמו והכא כתיב ושלחה ולא

שישלח את עצמו: ת"ר יהרי את אשתי הרי

את ארוסתי הרי את קנויה לי מקודשת יהרי

את שלי הרי את ברשותי הרי את זקוקה לי

מקודשת וליתנינהו כולהו כחדא תנא תלת

תלת שמעינהו וגרסינהו יאיבעיא להו מיוחדת

לי מהו מיועדת לי מהו עזרתי מהו נגדתי

מהו עצורתי מהו צלעתי מהו סגורתי מהו

תחתי מהו תפושתי מהו לקוחתי מהו פשום

מיהא חדא דתניא יהאומר לקוחתי הרי זו

מקודשת משום שנאמר כי יקח איש אשה

איבעיא להו חרופתי מהו ת"ש דתניא האומר

חרופתי מקודשת שכן ביהודה קורין לארוםה

חרופה ויהודה הויא רובא דעלמא ה"ק

האומר חרופתי מקודשת שנאמר יוהיא שפחה

נחרפת לאיש ועוד ביהודה קורין לארוםה

חרופה יויהודה ועוד לקרא אלא ה"ק האומר

יחרופה ביהודה מקודשת שכן ביהודה קורין

לארוסה חרופה במאי עסקינן אילימא בשאין

מדבר עמה על עסקי גימה וקידושיה מנא

ידעה מאי קאמר לה ואלא במדבר עמה על

עסקי גימה וקידושיה אע"ג דלא אמר לה

נמי סדתנן היה מדבר עם אשה על עסקי גימה

וקידושיה ונתן לה גימה וקידושיה ולא פירש

ר' יוםי אומר דיו ר' יהודה אומר צריך לפרש

ואמר רב הונא אמר שמואל יהלכה כר' יוםי

אמרי לעולם במדבר עמה על עסקי גימה

וקידושיה ואי דיהיב לה ושתיק ה"ג יהב"ע

דיהב לה ואמר לה בהני לישני והכי קא

מיבעי ליה הני לישני לקירושי קאמר לה או דילמא למלאכה קאמר לה תיקו: ®גופא היה

מדבר עם האשה על עיסקי גימה וקידושיה

ונתן לה גימה וקידושיה ולא פירש רבי יוםי

אומר דיו ר' יהודה אומר צריך לפרש אמר רב

יהודה אמר שמואל "והוא שעסוקין באותו

ענין וכן אמר יר"א א"ר אושעיא והוא שעסוקין

באותו ענין כתנאי ירבי אומר והוא שעסוקין

באותו ענין ר' אלעזר בר ר"ש אומר אע"פ

שאין עסוקין באותו ענין ואי לאו דעסוקין

באותו ענין מנא ידעה ∞מאי קאמר לה אמר

אביי ©מענין לענין באותו ענין אמר רב הונא אמר שמואל הלכה כר' יוםי א"ל רב יימר

לרב אשי ואלא הא ידאמר רב יהודה אמר

שמואל "כל שאינו יודע במיב גימין וקידושין

לא יהא לו עסק עמהם אפילו לא שמיע ליה

הא דרב הונא אמר שמואל א"ל אין הכי נמי:

וכן בגירושין נתן לה גימה ואמר לה הרי את

משולחת הרי את מגורשת הרי את מותרת

לכל אדם הרי היא מגורשת: י'פשיטא נתן

לה גימה ואמר לה לאשתו הרי את בת חורין

ב): סגורחי. לשון ויסגור בשר (שס): עלורתי. לשון עלרת שתהא נאספת עמי לבית. ורבותי אמרו לשון כי אשה עלורה לנו (שמואל א כא) ולא נהירא דההיא עלורה ממנו קאמר דהא אחימלך אמר לו לדוד אם נשמרו הנערים אך מאשה ודוד אהדר ליה אשה עלורה לנו והננו טהורים: ויהודה ועוד לקרא. וכי המקרא לריך סיוע ממנהג שביהודה: שכן ביהודה כו'. אבל מקרא ליכא למילף דההוא יחוד בעלמא הוא שהרי בשפחה כנענית הכתוב מדבר שאין קידושין תופסין בה ומעיקרא הוה סלקא דעתיה כמ"ד בגיטין (דף מג.) בחליה שפחה וחליה בת חורין הכתוב מדבר דשייכי בה לד קידושין: במחי עסקינן. בהנך לישני דקא מיבעיא לן אי הוו קידושין או לא ה"ד אי בשאין מדבר עמה קודם לכן על עיסקי קידושין וכן בהנך לישני דגירושין שלא מדבר עמה על עסק גיטה: מנא ידעה כו'. כלומר אפילו הוו הכך לישני לשון קידושין היכי מקדשא הא לא ידעה מאי קאמר לה שתתרצה להתקדש לו: וחלח במדבר. מה לי אי לא הוה לשון קידושין אפילו לא אמר לה מידי נמי אלא שנתן לה קי"ל דהוו קידושין כר' יוסי: גיעה וקידושיה. או גיעה או קידושיה: ה"ג. דמקדשא כרבי יוסי דאמרינן מסתמא לשם קידושין נתן והיא קבלתם לכך אבל השתא דפרים הנך לישני אם לשון קידושין הן נתקדשה ואם לשון לבוא לעשות מלאכתו הם הרי גילה בדעתו שאינו חפן לקדשה עכשיו: והוא שעסוקין כו'. הא דקאמר רבי יוסי דיו והוא שהיו עסוקים בדיבור עיסקי קידושיהן עד שעת נתינה: מנא ידעה. כיון דבשעת נתינה לח עוסקין בדיבור הקידושין מנא ידעה שלשם קידושין הוא נותנם לה שתתרנה ואע"פ שדברו כבר בכך הרי פסקו אותו עסק: מענין לענין. שפסקו מלדבר בקידושין ממש והיו מדברים בדברים אחרים ומיהו לדבר לרכי זיווגם היה כמו כמה יש לך נדוניה וכמה שדות יש לך להתפרנם מהם: בטיב גיטין. בהלכותיהן: לא יהא לו עסק עמהן. להיות דיין בדבר שמא יתיר איסור ערוה חהו עיוות שאינו יכול לתקן 0: **אפי׳** לא שמיע ליה. הא דהלכה כרבי יוסי נימא נמי דלא יהא לו עסק עמהם כלומר מי שכיחא הא או לא שכיחא שיהא אדם נותן גט

 ל) [צכת"י ודפו"ר שיקיח],
נ) [ע' מוס' צ"ב סל.
ד"ה ולצ"ל], ג) [צכת"י חרופתי, ובדפו"ר חרופה. תרופתי, וגדפו״ר חרופה. וגראה דכצ״לן, ד) מעשר שני פ״ד מ״ז, ד) (ע' מ״ש רש״י סוכה יד. ד"ה משום הכי וכו׳ שאלתי את מורי וכו׳], 1) [בכת״י ודפו״ר: רבי אלעזר], לוספתה לקדושין פ"ב ה"ט (ג) מוספתה לקדושין פ"ב ה"ט (ע"ש], ה) [מרש"י נרחה לל"ג "מחי קח"ל", רש"ש ע"ש], ט) ב"ב קיד, י) לקמן יג, כ) גיטין פה:, () [חגיגה ט ע"א], מ) [גיטין שם], () [ושם

תורה אור השלם

ל"ה ה"גן. ס) ובלפו"ר: ומש"ה], ע) [כרימות יא.], ב) [נדל"ל אלמא הוה

לשוון. ל) ונדל"ל שנחתדשהן.

ק) [נדלי"ל וכי לאיה], ד') [נדלי"ל מענין לענין באותו ענין],

 בִּי יִקַּח אִישׁ אִשְּׁה וּבְעֻלְהּ
וְבְיָה אָם לֹא תִמְצְא חֵן וְנָתֵן בְּיֵדְה וְשׁלְּחָה מִבֵּיתוּ: דְּבָר וְכָתַב לְה סֵפֶּר בְּרִיתְת בָּרָר וְכָתַב לְה סֵפֶּר בְּרִיתִת דברים כד א

2. וְאִישׁ כִּי יִשְׁכַּב אֶת אִשְׁה שׁבְבָת זֶרַע וְהַוֹא שִׁפְּחָה נֶחֶרְפָּת לְאִישׁ וְהָפְּדָה לֹא נָמֶרְתָה אוֹ חְפְשָׁה לֹא נָתַן לָה בָּלֶרָת תִּהְיֶה לֹא יוֹמְתוּ בִּי לֹא חֻפְּשָׁה: ויקראיט כ

> מוסף רש"י הובא בסוף המסכת.

מוסף תוספות

א. דרבנן סברי ידים שאין מוכיחות הויין ידים ולא בעי ודין וכו' ורבי יהודה סבר לא הויין ידים מדקבעי לומר ודין דאי לא כתב ודין בגט הוי רמגרש רדרורא רעלמא ושטר כמגו ש בו בוז א בעלמא ושטו ראיה בעלמא הוא. תוס' נדריס ק: ד"ה לימא. ב. דבפרק כל הגט (דף כו.) קאמר הכותב טופסי גיטין צריך שיניח וכר וקאמר שמואל עלה דההיא . אף מקום הרי את מותרת לכל אדם פי׳ דהוא עיקר של גט ואי ס״ל כר׳ יהודה א״כ צריך שיניח מקום ודין שהרי ודין הוי עיקר לר׳ יהודה. שס ל״ה ולמלזי, ג. וכן ההיא דנזיר וכו׳ האומר אהא וכו". עס. ד. כלומר אין ודאי שמואל ס"ל ידים שאינן מוכיחות לא הוייז ידים. מוס' מיל ב: ד"ה שמואל לא בעי ידים מוכיחות ובזמז שנזיר עובר לפניו ליכא לספוקי דיד מיהא הוי אבל אין נזיר עובר לפניו דלמא אהא בתענית קאמר פירוש ואפילו יד לא הוי, ולגירסא זו מסיק דשמואל לא בעי ידים מוכיחות. שס: והא דמשני הכא דקאמר לי, והתם כשנזיר עובר לפניו דאז הוי הוכחה גמורה. ה"ה דאי הוה מצי לאשכוחי בכולהו הוכחה קצת הוה משני הכי אלא דלא משכח בענין אחר. מוס' הלח"ש, ו. כלומר מתמול ושילשום היתה אצלינו. מוס׳ טוך. ז. ותפושה נמי הוי כמו . שאין באותם קידושין ממש ויבא להתיר

או קידושין לאשה ואינו מפרש: וכן בגירושין. כמו אמר מר וכן בגירושין כו': פשיטא. בניחותא:

להכי דלא שכיחא כולי האי וכן משמע מתוך פירוש הקונטרס: אשת איש לראשון. מוס' טון. (יש לעי בפירוש דבריו ויבא להתיר מי יבא הרי מדובר בבעל עצמו). מ. תימה אי לא שמיע ליה למה לא יהא לו עסק עמהן אליבא דר' ישטעאל דסבירא (לאַק איבא דר' ישטעאל דסבירא הכי בכריתות פרק ד' מחוסרי כפרה [יא, א] ואגן קי"ל כתנא דפליג עליה התם דבחציה שפחה וחציה בת חורין המאורסת לעבד עברי הכתוב מדבר, כמו דאיתא בפרק השולח (מג, א), ולדידיה נחרפת לשון קדושין, הלכך האומר חרופתי בכל מקום מקודשת דקי"ל כוותיה כמו שביארנו בהשולח וכ"כ הר"ם [אישות פ"ג ה"ר]. במאי עסקינן. בהני לישני דמיבעיא לן. מנא . הרי הוא סבר לידע כל טיב גיטין וקדושין הלכך נראה לפרש. [נ"א דלא כפי׳ הר"ר עזריאל.] דה"ק. תוס' הלא"ש, (עי' מהלש"א).

לא

ידעה. פיר״ש אפילו לשון ההוא לשון קרושין הוא, היכי מקדשא והלא אינה בקיאה בלשון והואיל ולא דיבר עמה להתקדש לו ואינה מבינה ענין הרברים לא נתרצית להתקדש לו. הכי נמי. דהוו קרושי דתנן היה מדבר עמה על עסקי קרושיה ונתן לה ולא ידעת. פיריש אפיתו לשן ההוא לשון קרושין הוא, היכי מקרשא ההיא אינה בקיאה בלשון והואיל ולא דיבר עמה לתחקיש לו האינה מבינה ענין הודברים לא נחברוים לא מחבר הוא העדים, ומסתברא אם תחלה אמרו לעדים הרי אני נותן לה לשם קדושיו פירש בירו. מלאכה. משתמעי, ואצ"ש ששניהם מורים שלקדושין נתכוונו אינן קדושין שהרי העדים לא נתברר להם אמת הלשון בעת ששמעוהו ונמצא שאין הדבר תלוי במה שראש העדים הריא וקדושין שהרי העדים הלשון (נתברר להם) שהן קדושין דלא שייך הכא למימר בטלה דעתם אצל כל אדם כדאמרינן בשבת (צב, א) דאנשי הוצל שמוציאים משוי על ראשם אם עשו בשבת פטור דבטלה דעתן אצל כל אדם, דבשבת מהשבת אסרה תורה, אבל קדושין בכל לשון שתכיר וחבין שהוא לשון קדושין ויבינו השומעים גם כן 3) כשנתקדשה מקודשת, דהא חרומתי ביהודה הוי לשון קדושין שוש בשבת פטור דבטלה דעתן אצל כל אדם, דבשבת מהשבת אסרה תורה, אבל קדושין בכל לשון שתכיר וחבין שהוא לשון קדושין ויבינו השומעי, ואפילו ששניהם מודים שלקדושין נתכונו אין כאן מקודשת ביהודה. ומסתברא דהא דאיסתפקא לן בהני לישני אי לקידושין משתמעי, הטעם מפני שהיה מדבר עמה על עסקי קדושיה ואבל אם לא היה מדבר עמה על עסקי קדושין היא מודה שהבינה הלשון מקודשת שהרי הבינה הלשון ותרצית והלשון הוא לקדושין ויש כאן עדים. וכ"ב דעת הר"ם שכתב פ"ג (ה"ו) דאין חוששין למלות עלו מקוד אם לא היה מדבר עמה על עסקי קדושיה, אלא ודאי שוה החילון בין מלות אלו ומלות שהם לשון קדושית אם לא היה מדבר עמה על עסקי קדושיה אלא ודאי שוה החילון בין מלות אלו ומלות שהם לשון קדושין אם לא היה מדבר עמה בססכת משה שני פ"ד [מ"ן תנינא לה על בסקי קדושיה, אלא ודאי שוה החילון בין מלות אלו ומלות מורש בירוב בירוב בירוב בירוב בירום בירוב בי שיגלה דעתה שנותנו לה בתורת כריתות ומדרבון כמו שכתבנו בגיטין פרק הזורק. [מענין לענין] באותו ענין. שתכף שאמר לה תרצי להתקדש לי ואמרה הן, ואמר כמה צריכה את לפרנסה, כמה יש לך נדוניא (כלומר מי שכיחא האי מילתא שיהיה אדם מקדש או מגרש ואינו מפרש או לא שכיחא), ובעוד שהיו עסוקים באלו הדברים נתן לה הכסף. והלכתא כרבי מחברו ולא הוו קדושי. בטיב גיטין. בהלכותיהן. לא יהא לו עסק. להיות דיין בדבר שמא יתיר ערוה וזהו עיוות שאינו חזור לתיקון. דרב יהודה אמר שמואל. והוא שעסוקין באותו ענין דוקא [כלומר מי שכיחא אהא מילתא שיהיה אדם מקדש או מגרש ואינו מפרש או לא שכיחא]. אמר לאשתו. בכתב, שכתב לה כן, אבל בדבור אינה מתגרשת. בת חורין. לא אמר כלום דבת חורין היא כשהיא תחתיו גם כן.